

Verantwoording programma Waddenzeehavens 2015

Tot en met Vierde kwartaal 2015

10 januari 2016

Arjen Bosch

Inhoudelijke verantwoording programma Waddenzeehavens

Eerste kwartaal 2015

In het eerste kwartaal van 2015 is met het programmateam Waddenzeehavens verder inhoudelijk vormgegeven aan het programma UNESCO havens. De hoofdlijnen zijn kortgesloten met het Waddenfonds. Er zijn twee bijeenkomsten voor het programmateam gehouden.

Samen met RWS en Groningen Seaports en EcoShape organiseerde het programma een uitgebreide ontmoeting over Sedimentmanagement, met vier werkateliers. Daarin is het programma Building with Nature Waddenzeehavens herijkt en de trajecten van de betrokken organisaties zijn op elkaar afgestemd. Als resultaat daarvan zijn onder andere de projecten rond Den Helder aangepast en het vervolg op Slibvaren wordt opnieuw gezocht naar financieringsmogelijkheden.

In samenwerking met Port of Den Helder diende EcoShape een Waddenfondsproject in (Haven- en Natuurontwikkeling). Daarbij investeerde het programma in draagvlakontwikkeling, leidend tot meer steun bij verschillende partners: Provincie NH, Landschap NH, Hollands Kroon en Hoogheemraadschap HNK. Ook is een bestuurlijke excursie voor de gemeente en het havenbedrijf Den Helder naar Delfzijl (Marconi) georganiseerd. De procesaanpak die daar werd gevolgd sprak erg aan en gaf inzicht voor het vervolg.

Er is overleg gevoerd met de WUR en EcoShape over de herstart van het EcoPorts traject. Ook is overlegd met EZ over een passend vervolg op de afspraken over Greenports in de regeringsverklaring trilaterale samenwerking over de Waddenzee met Duitsland en Denemarken (Tønder).

Er is overlegd met de directeur van TCNN over het indienen van een subsidieaanvraag voor oliebestrijdingsapparatuur, die bij de vorige openstelling van het Waddenfonds is afgewezen. Over oliebestrijding is contact geweest met Paddy Walker over kennisuitwisseling via de Hogescholen.

Vanuit het programma is ondersteuning verleend aan het in beweging krijgen van het proces tot verplaatsen van het aardgascondensaatoverslagstation weg uit de dorpskern van Roodeschool. De stuur- en projectgroep structuur is nieuw leven ingeblazen. Vanaf de maand maart wordt het project weer door de gemeente Eemsmond getrokken.

Op verzoek van de voorzitter van de Raad van Advies en de wethouder van Harlingen zocht een initiatiefgroep voor een innovatieve scheepslift contact met het programma. De initiatiefnemers hebben hun plannen inmiddels verder uitgewerkt en richten zich op financiering vanuit de provincies Frylân en Overijssel.

Rederij Doeksen organiseerde met Mariko een LNG workshop ter gelegenheid van het gehonoreerde Waddenfondsproject voor de (om)bouw van veerboten. Op verzoek van Doeksen verzorgde de programmaleider een inleiding in het ochtendprogramma en leidde de middagdiscussie.

Rijkswaterstaat was gastheer voor De Raad van Advies in de projectboerderij bij Leeuwarden. Initiatiefnemers van de verschillende door het programma ondersteunde projecten hielden een pitch en er was gelegenheid voor persoonlijke gesprekken met de leden van de Raad. De directeur Waddenfonds nam deel. Zijn ideeën over de toekomst van het Fonds en het programma

UNESCO havens zijn besproken. De Raad stemde in met het programma.

Tweede kwartaal 2015

De voorzitter van de Raad van Advies Waddenzeehavens (Tineke Netelenbos) nodigde de voorzitter van het Regiecollege Waddengebied (Bas Eenhoorn; RCW) uit om samenwerkingsmogelijkheden te verkennen. Tijdens het gesprek dat volgde is een presentatie gegeven over de werkwijze, doelen en resultaten van programma Waddenzeehavens. Dit leidde tot de afspraak dat Tineke Netelenbos, het Regiecollege zou uitnodigen voor een werkbezoek in Den Helder.

Programma Waddenzeehavens besprak met MT-leden van RWS over samenwerkingsmogelijkheden, o.a. Koehoal, Financiering van de (internationale) EcoPort Conferentie en deelname aan de Beheeragenda Waddengebied. Ook is extra geïnvesteerd in de samenwerking met Programma Rijke Waddenzee.

Het is om agenda technische redenen niet gelukt om zowel de Raad als de Coalitie Wadden Natuurlijk bij elkaar te brengen in een veldbezoek. Er wordt gezocht naar een nieuwe datum.

Het in de Raad vastgestelde Programma Waddenzeehavens is formeel aan de directeur van het Waddenfonds aangeboden. In de vervolg gesprekken bleek er stevig draagvlak voor ons programma bij het Waddenfonds te bestaan.

Bij de indiening van het *building with nature project* van de haven van Den Helder is veel overlegd met verschillende partners om steun voor de opzet te verwerven. Via de gevoerde gesprekken en bijeenkomsten is er support ontstaan vanuit het Hoogheemraadschap, natuurbescherming en het College van Hollands Kroon.

De Raad van Advies stuurde in een eerder stadium steunbrieven over verschillende waddenfondsaanvragen. Van deze aanvragen honoreerde het Waddenfonds op 1 mei de oliebestrijdingaprojecten *amfibie voertuig* en *rupsbandvoertuig* en de *kwelderproef Marconi*. Helaas werd het *building with nature project* van de haven van Den Helder afgewezen. In het nagesprek bleek dat de inhoud de warme steun had, maar het fonds vond de projectopzet te onderzoekmatig, met name de modelsimulaties. Samen met de haven en de gemeente wordt gezocht naar een vervolg met een andere financieringsbasis. Daartoe worden de voorstellen besproken met verschillende partners. Het programma blijft dit traject ondersteunen.

Vanuit programma Waddenzeehavens is bijgedragen aan de samenwerking bij de start van het project Slibmotor Koehoal, onder andere met RWS. De uitvoering wordt nu ter hand genomen.

De Raad stuurde eind vorig jaar ook een steunbrief voor de aanvraag van RAAK subsidie voor het Olie effect bestrijdingsmodel. Ook dat project is gehonoreerd. Dit betekent dat we samen met de hogescholen en RWS kunnen starten met van kennisplatform Oliebestrijding. Verder ondersteunt het programma verschillende andere “game changer” projecten: Follow-up slibvaren, scheepslift Harlingen, Garnalenspelmachine en verwerking garnalen afval.

Met een bijdrage van EcoShape kreeg het eerdere afgesloten EcoPort project een vervolg. De eerste bijeenkomst is in Den Helder gehouden, ter gelegenheid de PERS certificering van Den Helder. De WUR heeft toegezegd studenten te interesseren voor stages en afstudeeropdrachten. Zolang niet zeker is wanneer

alle havens gecertificeerd zijn, kan nog geen werkconferentie EcoPorts worden georganiseerd. Er wordt nog gewerkt aan de financiering van de werkconferentie.

Op 4 juni is het derde programmateam waddenzeehavens gehouden. Daarin is Leo van den Burg (Mariko) uitgenodigd voor een gesprek met de teamleden, met name over de stand van zaken bij de transitie in de scheeps(om)bouw van diesel naar LNG. Naar aanleiding daarvan is besloten om het door Energy Valley afgebroken project harmonisatie LNG regelgeving vanuit de Waddenzeehavens te herstarten.

Derde kwartaal 2015

Op 19 augustus bracht de RCW een werkbezoek aan de haven van Den Helder, hetgeen tot stand kwam naar aanleiding van het voorzittersoverleg met Bas Eenhoorn. Het programma kwam tot stand in samenwerking tussen de secretaris van de RWC, programma Waddenzeehavens en Port of Den Helder. Tineke Netelenbos, Piet-Hein Kolff en Arjen Bosch gaven een inleiding. De Koninklijke Marine verzorgde een rondvaart door de haven.

In juli ontving ook Harlingen een officieel EcoPort PERS certificaat. De havens van Den Oever en Lauwersoog ondervinden nog problemen, vooral van juridische aard. De havenmedewerkers van andere havens verlenen bijstand.

Programma Waddenzeehavens en RWS en de Hogescholen VHL maken afspraken over onderlinge bijdragen aan het gezamenlijk te organiseren werkatelier "Naar een kennisplatform Oliebestrijding Waddenzee".

Na het afwijzen van de subsidieaanvraag vanuit het Waddenfonds van het Building with Nature project Natuur- en havenontwikkeling Den Helder zoekt programma Waddenzeehavens met de haven en gemeente van Den Helder naar alternatieven voor de financiering. Vervolgens wordt afstemming gezocht met het vismigratie-traject van Programma Rijke Waddenzee in de Kop van Noord Holland.

Programma Waddenzeehavens bespreekt met Programma Rijke Waddenzee de mogelijkheden om de EcoPort / Greenport conferentie te financieren. Belangrijk element is om ook Duitse en Deense havens hierin te betrekken. Dit onderdeel van de regeringsverklaring van Tønder (2014) komt erg moeilijk van de grond.

Het Waddenfonds vroeg om een inhoudelijke bijdrage vanuit het programma Waddenzeehavens aan het Springtij festival Terschelling (Masterclass en bundelen van conclusies uit de drie Waddenfonds masterclasses).

WUR levert drie studenten voor het samenwerkingstraject voor EcoPorts. Na intake gesprekken zijn afspraken gemaakt over de stagebegeleiding vanuit de havens van Harlingen en Den Helder.

Het bedrijf DBS in Harlingen wil een Waddenfondsaanvraag doen om een kokkelschip om te bouwen naar multifunctioneel vaartuig ten behoeve van de bereikbaarheid van ondiepe delen Waddenzee voor de afvoer van olieresten of andersoortige vervuiling. Programma Waddenzeehavens ondersteunt DBS bij het ontwikkelen van de filosofie van het project.

Na het besluit om het eerder afgebroken project (zomer 2014) om de regelgeving van alle havens gezamenlijk gereed te maken voor LNG, worden alle losse eindjes van destijds gebundeld en de basisinformatie geüpdate in een notitie LNG regelgeving voor Waddenzeehavens.

Vierde kwartaal 2015

De havens van Harlingen en Den Helder zijn bereid de 'EcoPort stagiairs' onderdak te bieden en hun opdracht met de WUR besproken. Zij richten zich enerzijds op de wijze van monitoring en anderzijds op de noodzakelijke verplichtingen om voortdurende aandacht te hebben om duurzame havenverbeteringen aan te brengen, om ook over twee jaar het certificaat te behouden. De derde student richt zich met een afstudeeropdracht op de rol van Building with Nature projecten bij EcoPorts.

In het vierde kwartaal vinden meerdere EcoPort bijeenkomsten plaats. Den Oever voldoet inmiddels ook aan de kwalificaties voor het PERS certificaat. Vanwege interne prioriteitstelling blijft Lauwersoog achter. Met de havendirecteur (Harm Post) wordt naar oplossingen gezocht. De studenten zijn bereid te ondersteunen.

Op 7 oktober wordt een Programmamateam dag in Lauwersoog gehouden, waarbij in de ochtend wordt ingestemd met de voorstellen voor een werkatelier Visserijhavens en de update voor LNG regelgeving. Ook bespreekt het team mogelijke projectvoorstellen voor het Waddenfonds, nu het fonds de openstelling voor verschillende thema's heeft verlengd tot 3 december. De dag wordt afgesloten met een teambuilding activiteit aan boord van het zeiljacht van Bart van der Kolk.

Programma Waddenzeehavens organiseert gesprekken met GSP en EcoShape om het onderdeel 'slibvaren' van het programma Building with Nature Waddenzeehavens voor 3 december 2015 in te dienen. Nadat beide indieners overeenstemming hebben over de inhoud en hun financieel commitment wordt een gesprek met de regisseur van het Waddenfonds georganiseerd. GSP dient het project in en de voorzitter van de Raad schrijft een steunbrief.

Programma Waddenzeehavens wordt uitgenodigd voor het Evaluatie traject PKB Waddenzee. Het Evaluatieteam is zeer te spreken over de rol die de Raad van Advies Waddenzeehavens en bijbehorend programma in het Waddengebied speelt, en de input die de programmamanager levert aan de evaluatie. Het evaluatieteam zal een presentatie in de eerstvolgende Raad geven.

Op 3 november is gemeente Den Helder gastheer voor de Raad in bezoekerscentrum De Helderse Vallei. De raad bespreekt de voortgang bij verschillende werkateliers en spreekt haar steun uit voor verschillende nog in te dienen Waddenfondsprojecten. Job van den Berg, lid van het Evaluatieteam PKB Waddenzee, geeft een toelichting op de bevindingen. De rol van de Raad komt er zeer positief uit en hij nodigt de Waddenzeehavens uit deel te nemen in het volgende traject van beleidsverkenning.

Het programma Waddenzeehavens organiseert samen met Rijkswaterstaat en Van Hall Larenstein op 12 november het werkatelier Kennisplatform Oliebestrijding. Er is waardering voor alle gestarte projecten sinds het werkatelier van 10 september 2014. Er was veel belangstelling van bedrijven, actief in de oliebestrijdingswereld. De deelnemers komen tot voorstellen voor kennismanagement, waar Van Hall Larenstein het voortouw in wil nemen.

Tineke Netelenbos treedt op 11 november op als Keynote speaker bij het Building with Nature Congres in de Munt. Zij brengt daarbij de geboekte resultaten van het programma Waddenzeehavens voor het voetlicht. Arjen Bosch verzorgt in de

middag een workshop over omgevingsmanagement bij Building with Nature projecten in het Waddengebied.

Samen met Den Helder worden plannen besproken met verschillende stakeholders om het haven- en natuurontwikkelingsproject weer van de grond te krijgen, waaronder het Hoogheemraadschap en Landschap Noord-Holland.

BDS vraagt opnieuw advies over de ombouw van kokkelschepen naar schepen ter ondersteuning van de calamiteitenbestrijding. Ze zouden in een stichting onder gebracht kunnen worden.

Programma Waddenzeehavens is gevraagd deel te nemen in de Klankbordgroep RAAK Oils, voor de ontwikkeling van het olie effect bestrijdingsmodel.

Op 17 november brengen Bart van der Kolk en Arjen Bosch een bezoek aan Bremerhaven om ervaringen uit te wisselen over EcoPorts. Daarin wordt ook gesproken over een gezamenlijk traject in de aanloop naar de volgende Trilaterale Regeringsconferentie.

Op 25 november organiseert programma Waddenzeehavens een werkatelier over visserijhavens. De hoofdlijn is dat er veel valt te winnen met een betere samenwerking tussen de visserijhavens op onderdelen, naast concurrentie om de ondernemers scherp in de markt te houden. Samenwerken kan op specialisatie, kennisdelen en certificeren. Het werkatelier leverde een eerste verkenning op waarin de havens zich specialiseren. Ook presenteren meerder initiatiefnemers over hun projecten.

Na de Waddenfondsdag op 26 november vindt een gesprek plaats met het Waddenfonds over de openstelling van 2016 en het project Slibvaren.

De voorzitter van de Raad van Advies stuurde een steunbrief aan het Waddenfonds: Recreatief medegebruik visafslag Den Oever; Biobased verwerking Discards, Slibvaren en Nuttige toepassing slib.

17 december is een nieuwe vertegenwoordiger van Programma Naar een Rijke Waddenzee (Lianne Huzen) uitgenodigd voor een presentatie in het programmateam Waddenzeehavens. Er worden afspraken gemaakt om de samenwerking verder te versterken.